

Vergaderjaar 1989–1990

21 658

Aanpassing van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek en van enige met Boek 8 samenhangende wetten en bepalingen van het Wetboek van Koophandel, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafrecht aan de Kadasterwet en aan de Boeken 3 en 6 van het Burgerlijk Wetboek (Aanpassingswet Boek 8)

B

ADVIES RAAD VAN STATE

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 4 juli 1990

's-Gravenhage, 18 juli 1990

Bij Kabinetsmissive van 28 maart 1990, no. 90.00747, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Justitie, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een voorstel van wet met memorie van toelichting tot aanpassing van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek en van enige met Boek 8 samenhangende wetten en bepalingen van het Wetboek van Koophandel, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafrecht aan de Kadasterwet en aan de Boeken 3 en 6 van het Burgerlijk Wetboek (Aanpassingswet Boek 8).

Blijkens mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 28 maart 1990, no. 90.007.477, machtigde Uw Majesteit de Raad van State zijn advies betreffende het bovenvermelde wetsvoorstel rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Ik heb de eer U dit advies gedateerd 4 juli 1990, no. W03.90.105 hierbij aan te bieden.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad moge ik, de indeling van de nummers van het advies volgend, het volgende opmerken.

1. In het wetsvoorstel vervalt artikel 8.1.8, nieuw Burgerlijk Wetboek (nieuw BW), dat een definitie geeft van wat in Boek 8 onder letsel dient te worden verstaan. De toelichting stelt dat aan dit artikel geen behoefte meer is naast de artikelen 6.1.9.11 en 6.1.9.11a; het wordt ook niet wenselijk geacht daarvan in nuances af te wijken.

De artikelen 6.1.9.11 en 6.1.9.11a regelen respectievelijk het recht op vergoeding van immateriële schade

1. De Raad heeft aandacht gevraagd voor het vervallen van artikel 8.1.8, Burgerlijk Wetboek, dat een definitie geeft van wat in Boek 8 onder letsel dient te worden verstaan. De toelichting stelt dat aan dit artikel geen behoefte meer is naast de artikelen 6.1.9.11 en 6.1.9.11a en dat het ook niet wenselijk wordt geacht daarvan in nuances af te wijken. De Raad merkt op dat de artikelen 6.1.9.11 en 6.1.9.11a respectievelijk regelen het recht op vergoeding van immateriële

en het recht op schadevergoeding aan derden, doch bevatten geen definitie van het begrip letsel. Het is niet duidelijk hoe uit die artikelen kan volgen dat aan de definitiebepaling van artikel 8.1.8 geen behoefte meer bestaat. Overigens vraagt de Raad van State zich af of het, gelet op het op diverse plaatsen in Boek 8 voorkomende begrip letsel, (bij voorbeeld de artikelen 8.2.4.2 en volgende) geen aanbeveling verdient dit artikel te handhaven. Hieraan ware in de toelichting aandacht te besteden.

2. In het voorstel vervallen de leden 1-4 van artikel 8.2.4.4 en de leden 1-3 van artikel 8.5.3.22. Als reden wordt opgegeven dat de materie van de geschrapte leden aan de artikelen 6.1.9.11a, 12 en 12a kan worden overgelaten.

Ingevolge het tot nog toe beoogde eerste lid van artikel 8.5.3.22. (Kamerstukken II 1986/1987, 19 979, nrs. 1-7, Invoeringswet, Boek 8 (tweede gedeelte)), thans in behandeling bij de Eerste Kamer der Staten-Generaal, heeft in geval van aan de reiziger overkomen letsel, uitsluitend de reiziger zelf een

schade en het recht op schadevergoeding aan derden, doch geen definitie bevatten van het begrip letsel. Het is de Raad niet duidelijk hoe uit die artikelen kan volgen dat aan de definitiebepaling van artikel 8.1.8 geen behoefte meer bestaat. Overigens vraagt de Raad zich af of het gelet op het op diverse plaatsen in Boek 8 voorkomende begrip letsel (bij voorbeeld de artikelen 8.2.4.2 en volgende), geen aanbeveling verdient dit artikel te handhaven. De Raad stelt voor hieraan in de toelichting aandacht te besteden.

Artikel 8.1.8 bevatte een definitie van letsel om uitdrukkelijk te doen uitkomen dat onder letsel niet alleen wordt verstaan iedere lichamelijke verwonding van de mens, maar ook iedere andere aantasting in zijn persoon. Een en ander was nodig, omdat het huidige artikel 1407, eerste lid, BW alleen ziet op lichamenlijk letsel. Nu artikel 6.1.9.11a bepaalt dat iemand die ten gevolge van een gebeurtenis waarvoor een ander aansprakelijk is, lichamenlijk of geestelijk letsel oploopt, recht heeft op schadevergoeding en voorts uit artikel 6.1.9.11 volgt dat ter zake van elke aantasting van de persoon ander nadeel dan vermogensschade gevorderd kan worden, bestaat aan artikel 8.1.8 geen behoefte meer. Het opnemen van een definitie van letsel in Boek 8 die in nuances afwijkt van de in artikel 6.1.9.11a gebezigde terminologie, kan verwarring veroorzaken en is daarom onwenselijk. De toelichting zal hieraan aandacht besteden.

2. De Raad heeft voorts aandacht gevraagd voor het vervallen van de leden 1-4 van artikel 8.2.4.4 en de leden 1-3 van artikel 8.5.3.22, als reden waarvan in de toelichting wordt opgegeven dat de materie van de geschrapte leden aan de artikelen 6.1.9.11a, 12 en 12a kan worden overgelaten. De Raad merkt op dat ingevolge het eerste lid van artikel 8.5.3.22 in geval van aan de reiziger overkomen letsel uitsluitend de reiziger zelf een vordering tot schadevergoeding heeft. De Raad constateert dat artikel 6.1.9.11a daarentegen ook derden het recht op

vordering tot schadevergoeding. Artikel 6.1.9.11a daarentegen geeft ook derden het recht op schadevergoeding.

Zeker nu het in behandeling zijnde wetsvoorstel geen wijziging brengt in artikel 8.5.3.22, eerste lid, ware uitdrukkelijk te motiveren waarom thans volstaan zou kunnen worden met artikel 6.1.9.11a en waarom de argumenten genoemd in de toelichting bij de respectievelijke artikelen om de schadevergoedingsactie te beperken tot de reiziger (zie ook Kamerstukken II 1975/76, 14 049, nrs. 3-4, bladzijde 38) niet meer zou gelden.

schadevergoeding geeft. De Raad merkt op dat zeker nu het tweede gedeelte van de Invoeringswet Boek 8 geen wijziging brengt in artikel 8.5.3.22, eerste lid, uitdrukkelijk ware te motiveren waarom thans volstaan zou kunnen worden met artikel 6.1.9.11a en waarom de argumenten genoemd in de toelichting bij de respectievelijke artikelen om de schadevergoedingsactie te beperken tot de reiziger niet meer zou gelden.

Op diverse plaatsen in de toelichting op de Vaststellingswetten van Boek 8 en de Invoeringswet Boek 8 wordt gesteld dat aan het uitsluitend toekennen van een schadevergoedingsvordering aan de reiziger in geval van aan hem overkomen letsel de gedachte ten grondslag ligt, dat de vervoerder niet behoort te zijn blootgesteld aan vorderingen van de kant van bij voorbeeld de werkgever van de reiziger, die voor diens letsel een schade kan lijden, die voor een vervoerder misschien wel te voorzien is, maar moeilijk te begroten en geheel niet te verzekeren. Artikel 6.1.9.11a doorbreekt deze gedachte niet. Het bij het vijfde gedeelte van de Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (Stb. 1989, 290) ingevoegde artikel 6.1.9.11a stemt praktisch overeen met het stelsel van het huidige artikel 1407 BW. Artikel 6.1.9.11a kent in beginsel slechts aan degene die ten gevolge van een gebeurtenis waarvoor een ander aansprakelijk is, lichamelijk of geestelijk letsel oploopt, een schadevergoedingsvordering toe. Een uitzondering is slechts gemaakt voor de kosten die een derde anders dan krachtens een verzekering ten behoeve van de gekwetste heeft gemaakt en die deze, zo hij ze zelf had gemaakt, had kunnen terugvorderen van de aansprakelijke persoon. Daarbij gaat het in wezen om een verplaatsing van de schade die de aansprakelijkheid van de schuldenaar in haar totaliteit niet verhoogt. In de nota van wijziging bij het vijfde gedeelte (Kamerstuk II, 1983/1984, 17 541, nr. 4, bladzijden 7 en 8) worden als voorbeeld genoemd geneeskundige of verpleegkosten, kosten voor voorzieningen die de revalidatie bevorderen etc. De zin van de bepaling is dat derden zich niet van hun bereidheid deze kosten te maken behoeven te laten weerhouden door de omstandigheid dat zij de kosten

niet en de gekwetste ze wel terug zou kunnen vorderen. Andere aanspraken worden evenwel niet toegekend aan derden, zodat de werkgever van de gekwetste geen vordering heeft voor doorbetaald loon op de aansprakelijke persoon. In dit licht bezien is het niet nodig in Boek 8 af te wijken van artikel 6.1.9.11a. De toelichting zal op dit punt worden aangevuld.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt de aanpassing van artikel 8.2.4.4 aan het nieuwe B.W. beter af te stemmen op soortgelijke aanpassingen van de artikelen 8.5.3.22 en 8.13.3.15.

3. Artikel VIII van het wetsvoorstel, waarin een wijziging wordt beoogd van artikel 2, eerste lid, onder m, van de Wet sloopregeling binnenvaart (Stb. 1976, 411), behoeft, gezien de aanhef van artikel VIII («die aldus gewijzigde wet»), wijziging. Indien immers wetsvoorstel 20 576 wet (zie artikel XXXI) is geworden, is in dit artikel niet meer de zinsnede «het register, bedoeld in artikel 749 van het Wetboek van Koophandel» opgenomen, maar de zinsnede «genoemd in artikel 8.8.2.4 van het Burgerlijk Wetboek». Hetzelfde geldt met betrekking tot artikel 6a, tweede lid, van de Wet sloopregeling binnenvaart.

4. Voor enkele redactionele kanttekeningen moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage.

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State,
W. Scholten

3. De Raad merkt terecht op dat in artikel VIII gezien de aanhef van het artikel in de voorstellen tot wijziging van de artikelen 2 en 6a Wet sloopregeling binnenvaart (Stb. 1976, 411) de zinsnede «bedoeld in artikel 749 van het Wetboek van Koophandel» vervangen moet worden door: genoemd in artikel 8.8.2.4 van het Burgerlijk Wetboek.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Lijst van redactionele kanttekeningen, behorende bij het advies no. W03.90.0105 van de Raad van State van 4 juli 1990:

– Voor het goed kunnen traceren van de in het wetsvoorstel vervatte wijzigingen ware punt 122 van de Aanwijzingen voor de wetgevings-techniek (AWT) in acht te nemen.

- In de voorgestelde wijziging van artikel 8.5.1.6. van het nieuw Burgerlijk Wetboek (nieuw BW) ware de zinsnede «artikelen 8.5.1.2 tot en met 8.5.1.7» te vervangen door: artikelen 8.5.1.3 tot en met 8.5.1.7..
- Na de voorgestelde wijziging in artikel 8.5.3.22 en voor die in artikel 8.6.2.18 ware in het wetsvoorstel toe te voegen: Titel 6.
- In artikel 8.8.2.7, derde lid, ware het woord «aantekening» te vervangen door: aantekeningen.
- In het voorstel ware de zinsnede «De punt achter artikel 8.8.5.2» te vervangen door: De punt achter artikel 8.8.5.2, lid 1.
- In artikel II van het wetsvoorstel ware het zinsdeel «In artikel I van de Wet teboek gestelde luchtvaartuigen» te vervangen door: In de Wet teboek gestelde luchtvaartuigen.
- In de toelichting bij de wijziging van artikel 8.3.3.9 ware met betrekking tot artikel 490 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de wijziging ingevolge de invoeringswetgeving van de Boeken 3.5 en 6 van het nieuw BW (eerste gedeelte) uitdrukkelijk te vermelden.
- In de toelichting bij artikel 8.5.2.35 ware gelet op artikel 3.4.2.6, tweede zin, het zinsdeel «niet in handen van» te vervangen door: niet in de macht van.
- Punt 109 AWT ware in de memorie van toelichting steeds in acht te nemen.